

ผลกระทบจากการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ของภาครัฐ
Impact from resolving the outbreak of COVID-19
of the Government Sector

พระปัญญวัฒน์ คุตตสีโล (อโนราช)

Phra Punyawat Cuttasilo (Anorach)

พระสิทธิรักษ์ จันทสโร (หมู่หวนา)

Phra Sittirak Juntasaro (Moohuana)

พัชรีย์ ศิลารัตน์

Putcharee Silarut

วิทยาลัยสงฆ์มหาสารคาม

Maha Sarakhm Buddhist College

ปัญญา คล้ายเดช

Punya Klaydesh

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

Chaiyaphum Buddhist College

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วสันต์ ศรีสอาด

Wasan Srisaard

นักวิชาการอิสระ

Independent academic

E-mail: Punyawat.aeh@gmail.com



Received: 6 February 2024; Revised: 22 February 2024; Accepted: 22 February 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบต่อภาคประชาชนจากการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ของภาครัฐ จากการศึกษาพบว่า เมื่อมีการระบาดของโรคโควิด-19 เข้ามาในประเทศไทย ภาครัฐได้ออกนโยบายให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ให้ได้โดยเร็ว ออกมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดไปในวงกว้าง มีคำสั่งออกมามากมายให้ภาคประชาชนปฏิบัติตามแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค 2) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข และ 3) ด้านการช่วยเหลือเยียวยา ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตโดยปกติของประชาชน จึงทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา ส่งผลกระทบแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจของทั้งประเทศต้องลดลงในทุกภาคส่วน ผู้คนจำนวนมากต้องสูญเสียงาน รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น ถูกปรับลดเงินเดือนหรือค่าตอบแทน ถูกเลิกจ้างงาน ไม่มีพื้นที่ค้าขาย เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจภาระหนี้สินในและนอกระบบมากขึ้น กระทั่งต่อผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบางเป็นอย่างมาก 2) ด้านสังคมก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมเพิ่มขึ้น ครอบครัวยากจนและกลุ่มผู้เปราะบางต้องเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตมากขึ้น การงดกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ งดการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ในช่วงปิดเมืองนั้นที่อยู่อาศัยมี

ความแออัดเพิ่มมากขึ้น ผู้มีรายได้น้อยประสบปัญหาการขาดแคลนอาหาร และ 3) ด้านสุขภาพ เกิดการเจ็บป่วย ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ ผู้คนเกิดความรู้สึกต่าง ๆ ต่อสถานการณ์ระบาดของโรค เกิดความรู้สึกเหงา มีความวิตกกังวลทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านการเงินทั้งของตนเองและของครอบครัว วิตกกังวลกลัวว่าตนเองและสมาชิกในครอบครัวจะติดเชื้อ สุขภาพที่แย่ลงเนื่องจากไม่มีความสุขหรือมีอาการทางสุขภาพจิต

คำสำคัญ: ผลกระทบ, การแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19, ภาครัฐ

Abstract

This academic article aims to study the impact on the public sector from the government sector of the COVID-19 outbreak. From the study, it was found that when there is an outbreak of COVID-19 Entering Thailand. The Government Sector gave policies to people to follow strictly in order to urgently stop the spread of COVID-19. The Government Sector issued many measures to prevent and cease the wide spread of COVID-19 and many orders were issued for people to follow and practice in the ways were divided into 3 aspect as follows: 1) For preventing and ceasing the spread of COVID-19. 2) For treatment and public health and 3) For relief. That were not familiar with normal lives of the people. Therefore, it caused many problems effecting were divided into 3 aspect as follows: 1) Economy aspect: economic activity of the entire country must be reduced in every sector, many people have lost their jobs, their incomes have decreased, their expenses have increased, reduced salary or compensation, lay off work, there is no trading area, increasing formal and informal debts. Especially low earners and risky groups were most effected. 2) Social aspect: causes increased inequality in society. For poor families and vulnerable groups face more hardships. Abstaining from various social activities, refrain from participating in community activities during the lockdown period, housing has become more congested. Low income people face Problems with foods shortages and 3) Health aspect: illness occurred in severe cases, there will be respiratory failure and death. In addition, people have various feelings about the epidemic situation. Feeling lonely, have anxiety about life both financial aspects of oneself and family members will be infected. Deteriorating health due to being unhappy or having mental health symptoms.

Key Words: Impact, Resolving the outbreak of COVID-19, Government Sector

บทนำ

วิกฤตโควิด-19 นั้นสร้างผลกระทบอย่างมากมายไปทั่วโลก สร้างความตื่นตระหนกหวาดกลัวส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของประชาชนทั่วโลก และยังส่งผลกระทบทางสภาพสังคมและเศรษฐกิจอีกด้วย ความน่ากลัวและเป็นสิ่งที่อันตรายของโรคนี้คือการที่เราไม่ทราบว่าตนเองติดเชื้อเนื่องจากไม่แสดงอาการจึงเป็นพาหะของโรค และยังคงใช้ชีวิตแบบเดิมตามปกติ ทำให้เชื้อโรคแพร่ระบาดต่อไปให้ผู้อื่นอย่างง่ายดายโดยไม่รู้ตัว จนในที่สุดการควบคุมโรคภาพรวมกระทำได้ยาก (สายสมร เฉลยภิตติ และคณะ, 2563) ในประเทศไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) (ศบค.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นคณะกรรมการบริหารโรคโควิด-19 แห่งชาติ ได้มีการประกาศภาวะฉุกเฉิน โดยที่มุ่งเน้นให้ประชาชนรักษาระยะห่างทางสังคม ปฏิบัติงานที่บ้าน อยู่บ้าน รักษา ระยะห่างทางกายภาพ สวมใส่หน้ากากอนามัย และล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์มากกว่า 70 % เป็นประจำ ซึ่งการประกาศภาวะฉุกเฉินส่งผลให้ประชาชนต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทั้งหมด (ณัฐวรรณ คำแสน, 2564)

เมื่อเกิดการระบาดของโควิด-19 รัฐบาลไทยประกาศข้อกำหนด แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 1) ตามที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ใช้บังคับทั่วราชอาณาจักรห้ามประชาชนเข้าไปในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด-19 และต่อมาได้มีการสั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว เช่น ห้างสรรพสินค้า การระงับการให้บริการของสถานบริการต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และในอีกหลายพื้นที่ การงดกิจกรรม อาทิ การแข่งขันกีฬา งานบันเทิง งานอบรมสัมมนา การแสดงสินค้า เป็นต้น ซึ่งส่งผลกับการดำเนินชีวิตของประชาชน ได้ส่งผลกระทบต่อทุกมิติทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นวงกว้างอย่างชัดเจน การที่ภาครัฐได้ใช้อำนาจในการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยการออกคำสั่งให้ปิดสถานศึกษา ร้านค้า สถานบริการ สถานที่ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดนั้น ย่อมสร้างผลกระทบ สร้างความลำบากให้กับประชาชนโดยทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง เช่น อาชีพค้าขาย โดยปกติก็เป็นไปด้วยความยากลำบากอยู่แล้ว เกิดความไม่แน่นอนในการที่จะเปิดให้บริการ มีคำสั่งปิดออกมาเป็นระยะ ๆ พอผ่อนคลายเป็นระยะๆ ก็ไม่สามารถรับลูกค้าได้เต็มกำลังเพราะมีการจำกัดจำนวนและรักษาระยะห่างสำหรับผู้ที่มาใช้บริการในสถานที่ให้บริการ อีกทั้งผู้ใช้บริการก็ไม่นิยมที่จะใช้บริการในสถานที่ให้บริการเนื่องด้วยเพราะเกิดความวิตกกังวลกลัวจะมีการติดเชื้อ ส่งผลต่อการคำนวณหรือจัดเตรียมวัตถุดิบก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก อีกทั้งยังมีภาวะข้าวของแพงมาคอยซ้ำเติมทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นไปอีก ไม่เพียงแต่อาชีพค้าขายเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบ ยังรวมถึงระบบอัตราการจ้างงานที่ลดลงด้วย (นัชชา เกิดอินทร์ และคณะ, 2564)

ยังมีผู้ประกอบการอีกเป็นจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการของทางภาครัฐ ให้เว้นระยะห่างทางสังคม งดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทำการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ จึงไม่มีผู้มาใช้บริการ ส่งผลกระทบไปถึงค่าใช้จ่ายประจำที่ยังคงต้องชำระกับทางธนาคาร ไม่สามารถชำระได้ตามเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ถูกยึดทรัพย์สินไปขายทอดตลาดเป็นจำนวนมาก เรียกได้ว่าวิกฤตินี้ได้ส่งผลกระทบกันไปในทุก ๆ อาชีพ กล่าวได้ว่าภาคประชาชนก็ได้ปฏิบัติตามคำสั่งการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากทางภาครัฐอย่างเคร่งครัด แต่ผลลัพธ์กลับไม่เป็นไปอย่างที่คาดหวัง ยังคงมีผู้ติดเชื้อรายวันเพิ่มขึ้นมาอย่างน่าตกใจ และผลอีกอย่างก็ตามมาก็คือ ความบอบช้ำทางด้านจิตใจและร่างกายของประชาชนที่ต้องต่อสู้กับโรคภัย และยังต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวด้วย (ณัฐวรรณ คำแสน, 2564)

ผลจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้สร้างบาดแผลและผลกระทบแก่ผู้คนมากมาย โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจที่ตกต่ำลง ด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจของทั้งประเทศต้องลดลงในทุกภาคส่วน ผู้คนจำนวนมากต้องสูญเสียงาน มีรายได้ลดลง ถูกปรับลดเงินเดือนหรือค่าตอบแทน ถูกเลิกจ้างงาน ไม่มีพื้นที่ค้าขาย เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านสุขภาพ เกิดการเจ็บป่วย มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ผู้คนเกิดความรู้สึกต่าง ๆ ต่อสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 เช่น เกิดความรู้สึกเหงา มีความปริวิตกกังวลทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ด้านการเงินทั้งของตนเองและของครอบครัว วิตกกังวลกลัวว่าตนเองและสมาชิกในครอบครัวจะติดเชื้อ สุขภาพที่อาจแย่ลงเนื่องจากไม่มีความสุข หรือมีอาการทางสุขภาพจิต เช่น ซึมเศร้า เครียด นอนไม่หลับ เป็นต้น (สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ, 2563) ผลกระทบทางด้านสังคม ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมเพิ่มขึ้น กลุ่มผู้เปราะบางต้องเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตมากขึ้น (สมชาย วิชาศิลปะกุล, 2564) การงดกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal Life) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงปิดเมืองนั้นที่อยู่อาศัยมีความแออัดเพิ่มมากขึ้น ผู้มีรายได้น้อยประสบปัญหาการขาดแคลนอาหาร (สมศรี สัจจะสกุลรัตน์ และคณะ, 2564) ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกคน ทุกภาคส่วน ทุกองค์กร ทุกประเทศในทุก ๆ มิติ โดยวิกฤติสร้างการเปลี่ยนแปลงให้โลกเสมอวิถีแห่งโลกใบนี้ต่อไป ไม่ใช่วิถีความเป็นไปแบบโลกใบเดิมอีกแล้ว

การแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ของภาครัฐ

ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) (ศบค.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นคณะกรรมการบริหารโรคโควิด-19 แห่งชาติ ได้มีการประกาศภาวะฉุกเฉิน โดยที่มุ่งเน้นให้ประชาชนรักษาระยะห่างทางสังคม ซึ่งการประกาศภาวะฉุกเฉินส่งผลให้ประชาชนต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทั้งหมด (ณัฐวรรณ คำแสน, 2564) ภาครัฐโดยกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ออกประกาศเป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย ทำให้ภาครัฐได้ออกมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการปิดเมืองและเคอร์ฟิว การสั่งปิดสถานที่ต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับความไม่สะดวกสบาย กระทบต่อการดำรงชีวิตที่ไม่คุ้นเคยของประชาชนทุกกลุ่มวัย ทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมเป็นอย่างมาก (วลัยพร รัตนเศรษฐ์ และคณะ, 2563) โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1 ด้านการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค หน่วยงานภาครัฐรับนโยบายจากรัฐบาล รัฐบาลสั่งการเป็นนโยบายลงมา ประกาศเป็นโรคภัยร้ายแรงควบคุม และมีกฎหมาย คำสั่ง จังหวัดก็จะตั้งกรรมการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ แล้วสั่งการลงไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมาย ใครฝ่าฝืนมีความผิดทุกคนก็มีบทบาบทหนักที่ตาม พ.ร.บ.ควบคุมโรค หน่วยงานรัฐใช้ระบบกฎหมายควบคุม เป็นคำสั่งฉบับต่าง ๆ นายอำเภอสั่งการไปยังกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ให้ความร่วมมือกับทางสาธารณสุขอย่างเต็มที่ ภาครัฐได้ออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดไปในวงกว้าง มีคำสั่งออกมามากมายให้ภาคประชาชนปฏิบัติตาม เช่น มาตรการอยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ หลักปฏิบัติ D M H T A ห้ามการรวมกลุ่ม การสั่งปิดสถานที่ ต่าง ๆ ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด การให้โรงเรียนและสถานศึกษงดการเรียนการสอนในสถานที่ การให้งดจัดกิจกรรมทางสังคม งานบุญ งานบวช งานฉลอง งานตามประเพณีต่าง ๆ การให้งดการรวมกลุ่ม งดรับประทานอาหารร่วมกัน การจัดระเบียบผู้ประกอบการจำกัดจำนวนผู้มาใช้บริการ

มีการเวลาเปิด-ปิด การสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกจากที่พักอาศัย จนถึงหนักที่สุดคือสั่งปิดหมู่บ้าน ห้ามประชาชนออกจากบ้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตโดยปกติของประชาชน

2 ด้านการแพทย์และสาธารณสุข รัฐบาลมอบนโยบายการสร้างภูมิคุ้มกันด้านวัคซีน จัดตั้งภาคีเครือข่าย ขับเคลื่อนนโยบายอย่างเต็มรูปแบบ มีการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงผ่านเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ประธานชุมชน ลงพื้นที่ สอบสวนโรคผู้ป่วยและกลุ่มผู้สัมผัสเสี่ยงสูงและจัดทำไทม์ไลน์ ให้ความเข้าใจในเรื่องวัคซีน ออกปฏิบัติงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จัดตั้งโรงพยาบาลสนามและศูนย์พักคอย ตรวจวินิจฉัยโรคเบื้องต้น ให้บริการตรวจ ATK แก่ประชาชน ส่งยาถึงบ้านแก่ผู้ป่วยเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ดูแลกลุ่มเสี่ยงสูงและผู้ป่วยที่ศูนย์พักคอยและผู้ป่วยที่รักษาอยู่บ้าน ประชาสัมพันธ์แนะนำในเรื่องของวัคซีน หารายชื่อ ผลักดันให้ประชาชนรับฉีดวัคซีนให้มากที่สุด สื่อสารความเสี่ยง ประเมินสถานการณ์ให้ผู้ป่วย รัฐบาลเข้ามามีบทบาทในด้านภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโควิด-19 ค่ารักษา บริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม ศูนย์พักคอย ไม่ให้ประชาชนมีภาระค่าใช้จ่าย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ลงพื้นที่ให้บริการประชาชน อำนวยความสะดวกสำหรับสิทธิการรักษาพยาบาลสามารถรักษาที่ใดก็ได้ไม่มีค่าใช้จ่าย และที่เด่นชัดที่สุดคือการที่รัฐบาลจัดสรรวัคซีนป้องกันโควิด-19 แก่ประชาชนทุกคนอย่างพอเพียงและไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ รมณศรีให้ประชาชนเข้ารับการฉีดวัคซีนเป็นวาระแห่งชาติ มีการประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทางสื่อสารของหน่วยงานภาครัฐ

3 ด้านการช่วยเหลือเยียวยา การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทยมีความรุนแรงมาโดยตลอด ภาครัฐจึงได้ออกมาตรการดูแลช่วยเหลือเยียวยาประชาชนมาหลากหลายโครงการ ทั้งในส่วนของนโยบายของรัฐบาลสู่ประชาชนโดยตรงและรัฐบาลสั่งมอบนโยบายลงมาทางหน่วยงานภาครัฐ โครงการช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐบาลก็จะมี โครงการเราชนะ แจกเงิน 5,000 บาท นาน 3 เดือน โครงการคนละครึ่ง บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการ ม.33 เรารักกัน ลดเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมของนายจ้างและลูกจ้าง สิ้นเชื่อแก่ประชาชนรายละ 10,000 บาท มาตรการพักชำระหนี้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ มาตรการด้านภาษี ลดภาษี คืนภาษี บรรเทาภาระการจ่ายค่าน้ำค่าไฟ การเยียวยาจากการแพ้วัคซีน เป็นต้น แต่ก็จะมีบุคคลบางกลุ่มที่ไม่ได้รับการเยียวยาและเข้าไม่ถึงโครงการของทางภาครัฐ และบางกลุ่มที่สามารถเยียวยาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ก็มีบทบาทในการเข้ามาช่วยเหลือเยียวยา มีการแจกถุงยังชีพ แจกข้าวสารอาหารแห้ง แจกข้าวกล่อง ในช่วงที่มีการระบาดหนัก ปิดสถานที่เสี่ยง แจกอุปกรณ์ในการป้องกัน อนุรักษ์ผู้ป่วยจากนอกพื้นที่มารักษาและยังมีการช่วยเหลือเยียวยาของแต่ละหน่วยงาน ภาคเอกชน ประชาชน นำสิ่งของมาช่วยบริจาค

ผลกระทบการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ของภาครัฐ

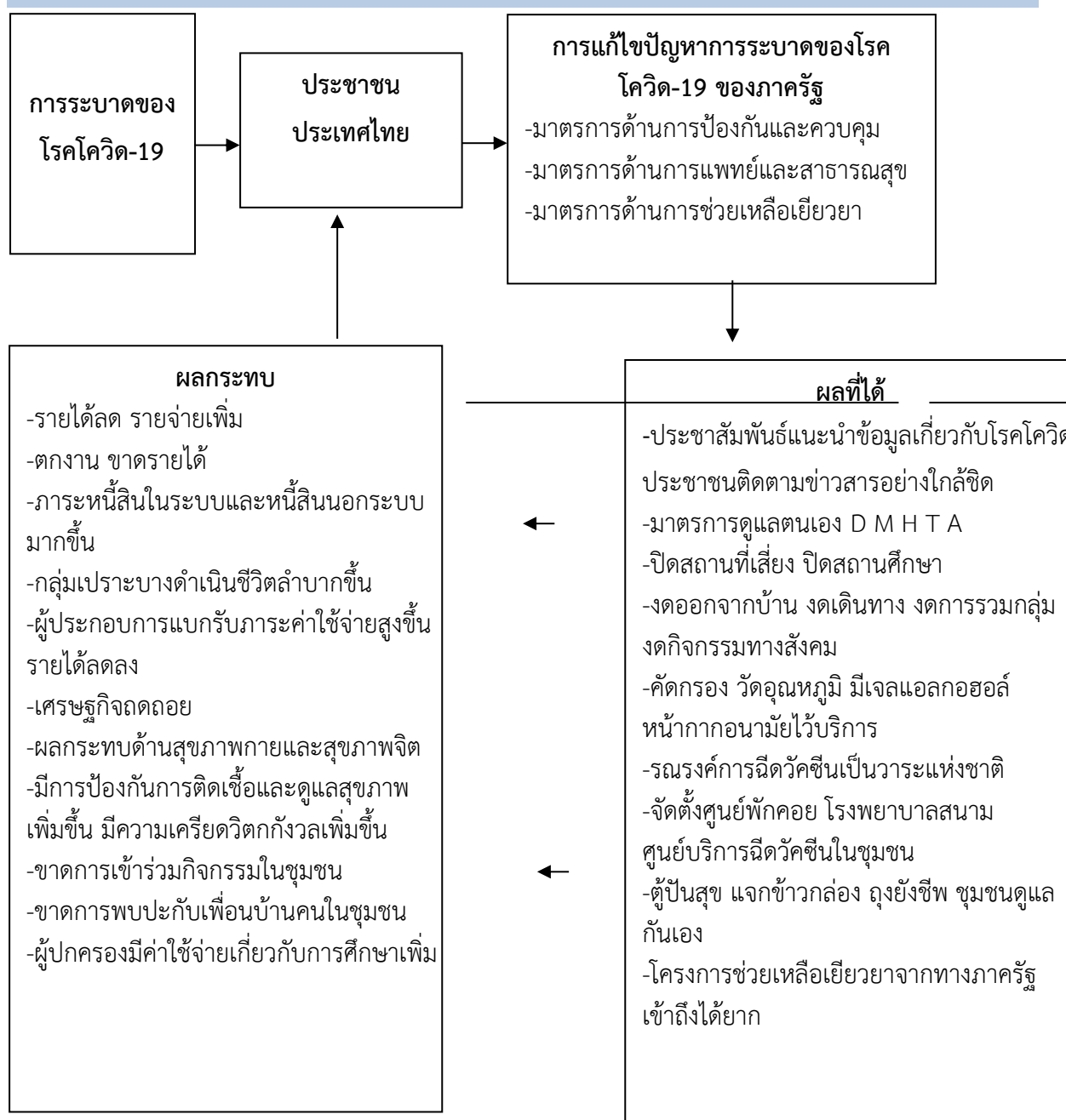
จากมาตรการต่าง ๆ ที่ภาครัฐได้ออกมาโดยเฉพาะด้านการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค ภาครัฐได้ออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดไปในวงกว้าง มีคำสั่งออกมามากมายให้ภาคประชาชนปฏิบัติตาม เช่น มาตรการอยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ หลักปฏิบัติ D M H T A ห้ามการรวมกลุ่ม การสั่งปิดสถานที่ต่าง ๆ ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด การให้โรงเรียนและสถานศึกษางดการเรียนการสอนในสถานที่ การให้งดจัดกิจกรรมทางสังคม งานบุญ งานบวช งานฉลอง งานตามประเพณีต่าง ๆ การให้งดการรวมกลุ่ม งดรับประทานอาหารร่วมกัน การจัดระเบียบผู้ประกอบการจำกัดจำนวนผู้มาใช้บริการ มีการเวลาเปิด-ปิด การสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกจากที่พักอาศัย จนถึงหนักที่สุดคือสั่งปิด

หมู่บ้าน ห้ามประชาชนออกจากบ้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตโดยปกติของประชาชน ถึงแม้ว่าภาครัฐจะออกมาตรการช่วยเหลือเยียวยามาก็ยังไม่ทั่วถึงความลำบากของภาคประชาชน ส่งผลกระทบต่อประชาชนดังนี้

1 ด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจของทั้งประเทศต้องลดลงในทุกภาคส่วน ผู้คนจำนวนมากต้องสูญเสียงาน มีรายได้ลดลง ถูกปรับลดเงินเดือนหรือค่าตอบแทน ถูกเลิกจ้างงาน ไม่มีพื้นที่ค้าขาย เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ เมื่อไม่สามารถประกอบอาชีพได้ก็ทำให้ขาดรายได้และยังปัญหาโรคระบาดยืดเยื้อนานเท่าไร ความเสียหายยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัญหาที่ตามมาคือ ปัญหาหนี้สินในครัวเรือนที่พุ่งสูงขึ้น ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการตกงาน หรือการต้องปิดกิจการอย่างถาวร เป็นต้น กิจกรรมบางอย่าง ต้องอาศัยรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว สายการบิน โรงแรม ร้านอาหาร เมื่อรัฐบาลไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้ทำให้กลุ่มอาชีพเหล่านี้ต้องขาดรายได้ แม้กระทั่งกิจการบางอย่างในประเทศ เช่น สถานออกกำลังกายของเอกชน ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านนวด สถานเสริมความงาม ฯลฯ เมื่อมีการระบาดมากขึ้นรัฐบาลได้สั่งปิดกิจการ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประกอบการ พนักงานลูกจ้างเป็นอย่างมาก แม้รัฐบาลจะมีการเยียวยาให้แก่ประชาชน แต่ปัญหาที่พบคือจำนวนเงินที่รัฐบาลเยียวยาไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึง (ณัฐหทัย นิรัตติย และคณะ, 2564) การใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น ภาระหนี้มากขึ้น กระทบต่อผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบางเป็นอย่างมาก ถึงแม้ภาครัฐจะเริ่มผ่อนคลายมาตรการลงผลกระทบก็ยังคงอยู่ ผลกระทบที่ตามมาเหล่านี้เกิดเป็นทุกข้ออย่างใหม่ต่อประชาชน โดยมีเหตุแห่งทุกข้มมาจากมาตรการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคของรัฐบาล เมื่อมีปัญหาอย่างใหม่ขึ้นมา รัฐบาลก็ได้ออกมาตรการช่วยเหลือเยียวยาเพื่อที่จะแก้ปัญหาต่อบุคคลให้กับประชาชน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ และจะเกิดปัญหาใหม่ เป็นทุกข้ออย่างใหม่ขึ้นมาอีก วนเป็นวัฏจักรอยู่อย่างนี้ไปอีก รัฐบาลควรนำบทเรียนในครั้งนี้นำไปวิเคราะห์ ควรแก้ปัญหาให้ถูกจุด ให้แก้ที่ต้นเหตุ ให้แก้ที่โครงสร้าง เมื่อมีทุกข้ออย่างใหม่เข้ามาจะทำให้เกิดการดับทุกข์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2 ด้านสังคมก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมเพิ่มขึ้น รวมถึงจะซ้ำเติมแก่ครัวเรือนยากจนและกลุ่มผู้เปราะบางต้องเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตมากขึ้น การงดกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ งดการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี การพบปะกับเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน ผลกระทบด้านการศึกษาพบว่านักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์ ทำให้ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม เช่น ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน ต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่ม การปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal Life) พยายามหลีกเลี่ยงพื้นที่รวมกลุ่มที่มีผู้คนจำนวนมาก รักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) 1 ถึง 2 เมตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงปิดเมืองนั้นที่อยู่อาศัยมีความแออัดเพิ่มมากขึ้น ผู้มีรายได้น้อยประสบปัญหาการขาดแคลนอาหาร

3 ด้านสุขภาพ เกิดการเจ็บป่วย มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลวและอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ ผู้คนเกิดความรู้สึกต่าง ๆ ต่อสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 เช่น เกิดความรู้สึกเหงา มีความประวิตกกังวลทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ด้านการเงินทั้งของตนเองและของครอบครัว วิตกกังวลกลัวว่าตนเองและสมาชิกในครอบครัวจะติดเชื้อ สุขภาพที่อาจแย่ลงเนื่องจากไม่มีความสุข หรือมีอาการทางสุขภาพจิต เช่น ซึมเศร้า เครียด นอนไม่หลับ เป็นต้น



องค์ความรู้ใหม่

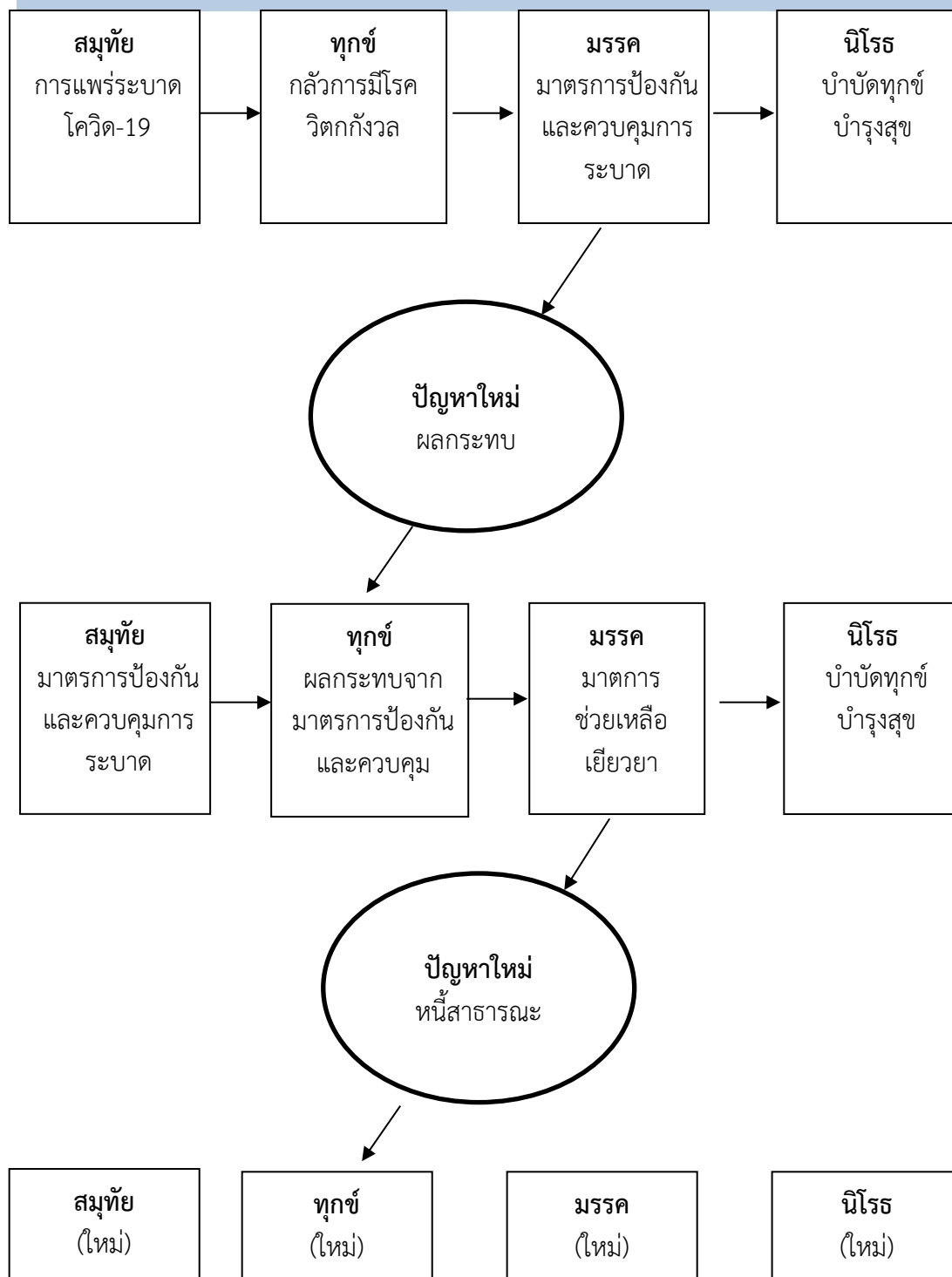
เมื่อการระบาดของโรคโควิด-19 เข้ามาได้สร้างความวิตกกังวลให้กับประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกลัวจะติดเชื้อ เกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย จากอาการเล็กน้อยจนถึงเจ็บป่วยรุนแรงปอดอักเสบติดเชื้อหรือถึงขั้นเสียชีวิต ทั้งของตนเองและคนในครอบครัว เกิดเป็นความทุกข์ (ทุกข์) ความไม่สบายกายไม่สบายใจ โดยมีการระบาดของโรคโควิด-19 เป็นเหตุแห่งทุกข์ (สมุทัย)

ภาครัฐเองก็ไม่ได้นิ่งนอนใจ พยายามศึกษาหาแนวทาง วิธีการ มาตรการที่จะควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีความหวังในการระงับการระบาดของโรคได้อย่างเด็ดขาด เป็นเป้าหมายสูงสุดในการดับทุกข์ให้ประชาชน (นิโรธ) ภาครัฐจึงได้ออกประกาศกำหนดให้โรคโควิด-19 เป็นโรคติดต่อ

อันตราย และยังประกาศใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อที่จะเป็นหนทางสู่การดับทุกข์ให้ประชาชน โดยใช้อำนาจประกาศมาตรการออกมาเป็นกฎ ระเบียบ คำสั่ง เป็นเสมือนกฎหมายที่ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด คือ มาตรการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค (มรรค) ได้แก่ มาตรการอยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ หลักปฏิบัติ D M H T A ห้ามการรวมกลุ่ม การสั่งปิดสถานที่ต่าง ๆ ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด การให้โรงเรียนและสถานศึกษางดการเรียนการสอนในสถานที่ การให้งดจัดกิจกรรมทางสังคม งานบุญ งานบวช งานฉลอง งานตามประเพณีต่าง ๆ การให้งดการรวมกลุ่ม งดรับประทานอาหารร่วมกัน การจัดระเบียบผู้ประกอบการจำกัดจำนวนผู้มาใช้บริการ มีรอบเวลาเปิด-ปิด การสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกจากที่พักอาศัย จนถึงหนักที่สุดคือสั่งปิดหมู่บ้าน ห้ามประชาชนออกจากบ้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตโดยปกติของประชาชน ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความยากลำบาก จึงทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมาอีก ไม่แต่เพียงปัญหาของโรคโควิด-19 ยังมีปัญหาด้านอื่น ๆ ตามมามากมาย

ผลกระทบที่ตามมาก็คือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้ลดลง การใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น ตกงาน ภาระหนี้สินในระบบและหนี้สินนอกระบบมากขึ้น เงินออมลดลง มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มเปราะบางเป็นอย่างมาก ผู้ประกอบการก็ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นสวนทางกับรายได้ที่ลดลง นิสิตนักศึกษาไม่เข้ามาในพื้นที่ ทำให้ระบบเศรษฐกิจในชุมชนศรีสวัสดิ์ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ถึงแม้ภาครัฐจะเริ่มผ่อนคลายมาตรการลงผลกระทบก็ยังคงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของรายได้ รายจ่ายสูงขึ้น การตกงานขาดรายได้ การเป็นหนี้ ทำให้สัดส่วนของรายจ่ายต่อรายได้ของครัวเรือนสูงกว่าก่อนหน้าที่จะมีมาตรการควบคุมการระบาดของโควิด-19 จึงทำให้ภาระหนี้ของประชาชนสูงขึ้น ผลกระทบด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต สมาชิกในครัวเรือนมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น มีความเครียดและวิตกกังวลเพิ่มขึ้น ผลกระทบด้านสังคม งดการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี งดการพบปะกับเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน ผลกระทบด้านการศึกษา พบว่านักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์ ทำให้ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม

ผลกระทบที่ตามมาเหล่านี้เกิดเป็นทุกข้ออย่างใหม่ต่อประชาชน โดยมีเหตุแห่งทุกข์มาจากมาตรการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคของภาครัฐ เมื่อมีปัญหาอย่างใหม่ขึ้นมาภาครัฐก็ได้ออกมาตรการช่วยเหลือเยียวยาเพื่อที่จะแก้ปัญหาดับทุกข์ให้กับประชาชน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ และจะเกิดปัญหาใหม่ เป็นทุกข้ออย่างใหม่ขึ้นมาอีก วนลูปอยู่เช่นนี้ ภาครัฐควรนำบทเรียนในครั้งนี้ไปวิเคราะห์ ควรแก้ปัญหาให้ถูกจุด ให้แก้ที่ต้นเหตุ ให้แก้ที่โครงสร้าง เมื่อมีทุกข้ออย่างใหม่เข้ามาก็จะทำให้เกิดการดับทุกข์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้นำหลักธรรมอริยสัจ 4 มาวิเคราะห์



สรุป

การระบาดของโรคโควิด-19 เริ่มต้นเมื่อต้นปี 2563 สถานการณ์ในช่วงแรกค่อนข้างตึงเครียด เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ ยังไม่เข้าใจสถานการณ์ของโรค การระบาดของโรค ความรุนแรงของโรค ยังไม่มีข้อมูลเชิงลึกของเชื้อไวรัสชนิดนี้ว่าเป็นอย่างไร อันตรายแค่ไหน ติดต่อกันได้อย่างไร ประชาชนจึงเกิดความตระหนัก ตกใจกลัวเป็นอย่างยิ่ง ภาครัฐโดยกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ออกประกาศเป็นโรคติดต่ออันตรายตาม

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย ทำให้ภาครัฐได้ออกมาตรการต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค 2) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข และ 3) ด้านการช่วยเหลือเยียวยา ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตโดยปกติของประชาชน ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความยากลำบาก สร้างความเดือดร้อนและเสียหายเป็นอย่างมากและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เมื่อไม่สามารถประกอบอาชีพได้ก็ทำให้ขาดรายได้และยังปัญหาโรคระบาดยืดเยื้อนานเท่าไร ความเสียหายยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัญหาที่ตามมาคือ ปัญหาหนี้สินในครัวเรือนที่พุ่งสูงขึ้น ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการตกงาน หรือการต้องปิดกิจการอย่างถาวร เป็นต้น กิจการบางอย่าง ต้องอาศัยรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว สายการบิน โรงแรม ร้านอาหาร เมื่อรัฐบาลไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้ทำให้กลุ่มอาชีพเหล่านี้ต้องขาดรายได้ นับตั้งแต่การระบาดของโรคโควิด-19 เป็นต้นมา แม้กระทั่งกิจการบางอย่างในประเทศ เช่น สถานออกกำลังกายของเอกชน ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านนวด สถานเสริมความงาม ฯลฯ เมื่อมีการระบาดมากขึ้นรัฐบาลได้สั่งปิดกิจการ เหล่านี้เช่นกันสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประกอบการ พนักงานลูกจ้างเป็นอย่างมาก แม้รัฐบาลจะมีการเยียวยาให้แก่ประชาชนแต่ปัญหาที่พบ คือ จำนวนเงินที่รัฐบาลเยียวยาไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวรรณ คำแสน. (2564). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. 4(1), 33-46.
- ณัฐหทัย นีรติศัย และคณะ. (2563). ระบบสาธารณสุขไทย : ความท้าทายในสถานการณ์วิกฤติ. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม. 6(3), 174-188.
- นัชชา เกิดอินทร์ และคณะ. (2564). มาตรการการเยียวยาของรัฐต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(11), 259-272.
- วลัยพร รัตนเศรษฐ์ และคณะ. (2563). บทบาทของภาครัฐในการบริหารจัดการกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19. วารสารบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 4(2), 71-87.
- สมชาย ปรีชาศิลปกุล. (2564). การเมืองและรัฐไทยในการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19. วารสารพัฒนศาสตร์. 4(1), 1-11.
- สมศรี สัจจะสกุลรัตน์ และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจการสงฆ์ของเจ้าอาวาสใน สถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19. วารสารวิจัยพยาบาลและสุขภาพ. 2(22), 125-137.
- สายสมร เฉลยภิตติ และคณะ. (2563). ผลกระทบโรคระบาด COVID-19 : การจัดการเรียนการสอน ทาง การพยาบาล. วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล. 36(2), 255-262.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ. (2563). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของ ประชาชนใน เขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา. รายงานวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อภิวดี อินทเจริญและคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคองหงส์ จังหวัดสงขลา. วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน. 3(2), 19-30.